

BÜLBÜL

BALALAR İÇÜN MULTİMEDİALİ
PLATFİRMA

Qırım

Wimmelbuch
Resimli kitap

Kiriş söz

Er bir halq nesilden nesilge keçip kelgen ikmetini, ürf-adetlerini ve özgün dünyabaqışını saqlap kelmege tırışa. Öz halqınıñ tarihını bilmek ve tamirlarını unutmamaq – ecdatlarınñ hatırasına, emeklerine sayğı duymaq, olarnıñ medeniy asabalıǵını kelescek nesiller içün saqlap qalmaq demektir.

Bu kitap öz saifelerinde halqınıñ samimiyet ve milliy duyǵunen siñirilgen em bayram, em adiy turmuş ayatınen tanıştıрмаq içün meraqlı seyahatqa davet ete. Kitaptaki qaramanlarınen beraber Hıdırlez bayramında, şamatalı bazar ve esnaflar mahallesinde kezirmek, şeherniñ süratlı ceryanına dalmaq fursatını bulacaqlar. Mında ananeviy bayramlar, piknikler, qoranta toplaşuvları, bala külküsinen tolu azbarlar canlana. Er bir saifede er künlük ömürniñ milliy hususietlerini, odalarınñ iç donatuvlarını, tışarıdaki mimariyetni, muqaytlıqnen saqlanǵan ve nesilden nesilge keçken ürf-adetlerni körmek mümkün.

Balalar bu kitapniñ saifelerini közden keçirgende, tek meraqlı inceliklerge diqqat etmeknen qalmaqcaqlar. Aynı zamanda ailelerni birleştiren ve nesiller arasındaki baǵını pekitken bilgiler almaǵa imkân bulacaqlar.

Hıdırlez bayramı

Свято Хидирлез

Hıdırlez bahar bayramıdır. Rivayetke köre, Hıdır ve İlyas peyğamberler yer yüzünde dolanğanlarına ve yılda bir kere Hıdırlez kününde körüşkenlerine inanılır. Olarnıñ yolları birleşkende, bahar kele ve etraf canlanabaşlay. Bayramda halq toplaşıp yaylalarğa çıqa, biri-birlerini milliy yemeklengen sıylay ve bahardeki tabiatnıñ dülberligine quvana. Bu kün insanlar Allahnıñ bergen nimetlerine şükür etip bol bereket içün dua eteler.

At
кінь

Qalaqay
калакай

At qoşusu
кінні перегони

Küreş meydanı
майданчик
для боротьби

Qoçqar
баран

Küreşçi
борець

Çiberekçi
продавець чебуреків

Çalğıcılar
музиканти

Oyuncılar
танцюристи

Horan
хороводний танець
Хоран

Salıncaq
гойдалка

Yayla
яйла

Bazar bereketi

Розмаїття на базарі

Bazar qırımtatar halqı içün yalınız bir alıŝ-veriŝ yeri degil de kündelik yaŝayışınıñ bir parçasıdır. Mında canlı tilimiz yañğıray ve mekânğa ait hususiy muıt üküm süre. İnsanlar bazarğa em taze mahsullar almağa, em de qonuŝmaq, haber almaq ve tanış-biliŝlernen körüşmek içün de baralar. Bazarda olıp keçken meraqlı ikâyeler ve soñki haberler aqqında eŝitmek mümkün.

Beŝtahta
прилавок

Mal
товар

Alıŝ-veriŝ
торгівля

Taraba
лавка

Müşteri
покупецъ

Qasap tükânı
м'ясна крамниця

Aqça
гроші

Satıcı
продавецъ

Qasap
м'ясник

Cüzdân
гаманецъ

Esnaflar mahallesi

Квартал майстрів

Esnaflar mahallesi halqññ ananeleri canlanğan hususiy bir yerdir. Mında ustalar kilimler toquy, çölmek yasay, nağış nağışlay ve yaş nesilge öz zenaatlarınñ ineliklerini ögreteler. Halq sanat ustaları baba-dedelerimizniñ hatırasını, olarnıñ emegini ve ana-vatannıñ güzelligini saqlap qalmağa yardım ete. Büyüklär kiçiklerge öz zenaatına sevgi aşılap olsalar, o zaman milliy ananeler de yaşamağa devam eter. Qırımtatar medeniyeti böyle etip qorçalanır ve nesilden nesilge keçip kelir.

Esnaf
remisnik, master

Vaqırsı
mıdnik

Kilim toquycı
tkach kilimiv

Tükân
kramnitsa, magazin

Çölmekçi çarqı
goncharne kolo

Tezya
verstat

Tamğa
tamga

Çölmekçi
gonchar

Quyumcı
yuvelir

Kilim
kilim

Balalar meydanığı

Дитячий майданчик

Balalar meydanığı balalara oynap dostlaşmağa, biri-birine yardım etmege ve qayıırmağa ögretken bir mekândır. Qırımtatar ailelerinde evlâtlar er zaman büyük bir baht dep sayılğan, çoq balalı qorantalar ise ayrıca ürmeltilip kelgen. Balalar beraber oynap ana tilinde laf etse, büyüklerniñ tarif etkenlerini diqqatnen diñlese, o zaman halqniñ ananeleri yaşamağa devam eter. Üyken nesil ve kiçikler beraber vaqıt keçirip eglenseler, muabbetlerini arttırsalar, nesiller arasındaki bağ daha da qaviyleşe. Böyleliknen, balalar büyügen soñ, öz tamirlarını bilip medeniyetini saqlap qalalar.

Balalar
діти

Mahalle
квартал

Qomşular
сусіди

Ayaqtaşna
велосипед

Top
м'яч

Atlama yiri
скакалка

Ev
будинок

Qarı
двері

Çeşme
фонтан, джерело

Bayram күнү

Святковий день

Qırımtatarlarınñ eki büyük bayramı bar — Qurban Bayramı ve Oraza Bayramı. Bayramları halqımız adet üzre tuvğanlar, dostlar ve qoşularınen beraber keçire. Olar musafirlikke bara, biri-birini hayırlay, ediyeler bere ve tatlı yemekler ikram eteler. Bir filcan çoquqlı qave başında er kes sübetleşe, haber paylaşa ve şeñ, dostane muite vaqıt keçire. Bayramlar milliy adetlerimizni saqlap qalmağa yardım ete, büyüklerge ümet, insanlarğa nisbeten merhametli ve musafirçen olmaqnı ögrete.

Cami
мечеть

Bayram
свято

El öpmek
цілувати руку

Ediye
подарунок

Qurabye
кураб'е

Musafir qarşılamaq
зустрічати гостей

Bayram urbası
святковий одяг

Bayram bezekleri
святкові прикраси

Bayram aşıları
святкові страви

Bayram muite
святкова атмосфера

Aileniñ aqşam yemegi

Сімейна вечера

Aqşam yemegi qırımtatar ailesiniñ aneleriniñ ayrılmaz bir parçasıdır. Büyük sofa etrafında tuvğanların bir qaç nesli toplana. Sofrağa milliy yemekler qoyula. Böyle körüşüvler tuvğanlıq bağlarını qaviyleştire ve aile birliğini emiyetini hatırlata.

Musafir odası
вітальня

Çiberek
чебурек

Yantiq
янтик

Sofra
обідній стіл

Burma
бурма

Köbete
кобете

Sarma
сарма

Cezve
джезве

Pilav
піляв

Kesek şeker
цукор шматочками

Filcan
філіжанка

Şeker qıyıq
şeker кийик

Ormanda yarılgan piknik

Пікнік у лісі

Qırım dülber tabiatinen meşurdır; onı qayta-qayta keşfetmek pek meraqılı ola. Balalıqtan başlap öz Vatanını: dağları, deñizi, vadileri ve qadimiy soçaqlarını öğrenmek pek müimdir. Biz doğır-ösken diyarımızı seyahat etkende, onıñ tekrarlanmağan güzelligini körmege öğrenemiz. Ana topraqıñı yahşı tanımaq — oña olğan sevginiñ bir ifadesidir. Dostlar, keliñiz Qırımıñı kezip Vatanımızniñ er köşeçigini temelli öğreniyk ve öz topraqlarımızniñ kerçek sahipleri olayıq!

Quş
птаха

Bayraq
прапор

Terek
дерево

Sansar
білка

Qazan
казан

Osaq
вогнище

Şiş kebabi
шиш кебаб

Çadır
намет

Qarpız
кавун

Ot
трава

Köbelek
метелик

Ağıl kerçe
сачок

© UNESCO 2026

This material is available in Open Access under the Attribution-ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-SA 3.0 IGO) license (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/igo/>). By using the content of this publication, the users accept to be bound by the terms of use of the UNESCO Open Access Repository (<https://www.unesco.org/en/open-access/cc-sa>).

The designations employed and the presentation of material throughout this material do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of UNESCO concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

The ideas and opinions expressed in this material are those of the authors; they are not necessarily those of UNESCO and do not commit the Organization.

UNESCO – a global leader in education

Education is UNESCO's top priority because it is a basic human right and the foundation for peace and sustainable development. UNESCO is the United Nations' specialized agency for education, providing global and regional leadership to drive progress, strengthening the resilience and capacity of national systems to serve all learners. UNESCO also leads efforts to respond to contemporary global challenges through transformative learning, with special focus on gender equality and Africa across all actions.

The Global Education 2030 Agenda

UNESCO, as the United Nations' specialized agency for education, is entrusted to lead and coordinate the Education 2030 Agenda, which is part of a global movement to eradicate poverty through 17 Sustainable Development Goals by 2030. Education, essential to achieve all of these goals, has its own dedicated Goal 4, which aims to *"ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all."* The Education 2030 Framework for Action provides guidance for the implementation of this ambitious goal and commitments.

